

LUČINDANSKI SUSRETI 2022.

Zagreb 29. 10. 2022.

Dame i gospodo, uvaženi gosti i uzvanici, drage Crnogorke i Crnogorci!

Poštovan izaslaniče Predsjednika Crne Gore gospodine Bastijančiću, poštovana izaslanice gradonačelnika Grada Zagreba gospođo Klašnja, poštovana predsjednice Skupštine zagrebačke županije gospođo Glasnović, poštovani otpravniče poslova Ambasade CG u Republici Hrvatskoj gospodine Žugiću, poštovani predsjedniče Savjeta za nacionalne manjine RH gospodine Tolnauer, poštovana generalna direktorice Generalnog direktorata za konzularne poslove i iseljeništvo gospođo Popović sa suradnicima, poštovani Generalni sekretaru Matice crnogorske gospodine Ivanoviću, poštovani predstavnici crnogorskih udruženja iz Republike Slovenije, poštovani predstavnici i članovi crnogorskih udruženja i društava iz Republike Hrvatske, poštovani predstavnici vijeća i udruga nacionalnih manjina Grada Zagreba.

Zadovoljstvo mi je vidjeti vas danas ovde sa nama na našem Lučindanskom druženju 2022.

Dvadeset i treći put, NZCH i Društvo „Montenegro“ organiziraju Lučindanske susrete. Kontinuitet od 1999. godine u organizaciji je prekinut samo jednom, pandemijske 2020. Tih proteklih dvadeset i tri godine su pokazatelj programske opravdanosti manifestacije, kao i pokazatelj kvalitete našeg rada i djelovanja. Krajem prošle godine obilježili smo i trideset godina svoga osnivanja i djelovanja, bez pretjerane samo hvale značajan jubilej i značajan događaj. Samo ću vas podsjetiti da je svečanost organizirana pod pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske i Predsjednika Crne Gore. Oba predsjednika su bila prisutna i govorila na toj svečanosti. Predsjednik Crne Gore, gospodin Milo Đukanović je u povodu ovog jubileja za njen ukupni rad i djelovanje odlikovao NZCH Ordenom crnogorske zastave trećeg stepena.

Smisao našeg ukupnog djelovanja i ostvarivanja kulturne autonomije u proteklih trideset i jednu godinu je u kvalitetnijoj integraciji u

hrvatsko društvo i državu nasuprot asimilaciji i getoizaciji. Tu prije svega podrazumijevamo kulturu kao našu legitimaciju, odnosno njeno javno afirmiranje u svim sredinama u kojima živimo. Lučindanski susreti su njen sastavni dio.

Organiziramo ih u spomen na Petra I. Petrovića Njegoša, Svetog Petra Cetinjskog, Cetinjskog čudotvorca, kao jednoj od najznačajnijih ličnosti crnogorske povijesti, utemeljitelju moderne crnogorske države. Njegove riječi Brđanima, iz njegovih čuvenih poslanica, kao da su pisane ovih dana: “Znate, kako sam vama i svijema Crnogorcima vazda i na svako mjesto govorio, moleći svakoga i zaklinjući, da u mir i slogu među sobom živite. I koliko sam truda i muke od početka do sada pretrpio, to samo jedini Bog znade; i sve radeći za opšte narodno dobro i slobodu, bez nikakve hile i lukavstva, nakon što s pravim i čistim srcem želeći videti vas i ostalu moju braću od neprijateljskog jarma i zuluma oslobođene... da ne izgubite, nego da uzdržite svoje poštenje i slavu i da utvrdite vašu predragu voljnost i slobodu, koju vi je Bog darovao mimo svakoga naroda na svijetu...”

U sastavljanju čuvene Stege (prvog pisanog zakona), okupljeni su se pod zakletvom, striktno obavezali, kako piše u donesenom zakonu, na solidarnost i slogu: “Drug drugu, pleme plemenu i nahiji nahiji, tvrdu i čistu vjeru i riječi od časti i poštenja dodasmo, da se izdati, prevjeriti nećemo među sobom.”

Svečeva zaokupljenost i predana brižnost za sudbinu Crne Gore, ovjenčana pobjedama na Martinićima i Krusima, izražava se i kroz onaj simbolički spoj, kroz nepodijeljeno jedinstvo u kojem se na mističan način rimuje značenje Mitropolitovog imena s njegovim poslanjem.

Ove godine 23. Lučindanskim susretima, obilježavamo 170 godina obnove KNJAŽEVINE CRNE GORE. Priča o knjazu Danilu I. (Njeguši 1826.- Kotor 1860.; crnogorski knjaz 1851.- 1860.) opterećena je i danas i u Crnoj Gori političkom propagandom i izmišljotinama o njemu kao vladaru i kao čovjeku.

Ona je ukorijenjena kod velikog broja ljudi, začuđujuće i kod intelektualaca u Crnoj Gori, sažeta u dvije riječi: „Zeko maniti“, koje su u osnovi bile namijenjene diskreditaciji, omalovažavanju i

potiranju svega onoga što je knjaz Danilo I. učinio za Crnu Goru, kao izuzetno sposoban i energičan vladar s dalekosežnim državnim dometima na kojima je utemeljena i suvremena Crna Gora.

To je državnik koji je jako dobro razumio vrijeme i prostor u kojem je djelovao, realno sagledavao crnogorsku zbilju s ciljem da državu vodi putevima napretka, promjenama koje su bile daleko ispred vremena tadašnje Crne Gore.

Jedna od njih je i bila, na samom početku njegove vladavine, odista dalekosežna. Razdvajanje svjetovne i duhovne vlasti, napuštanje teokratskog modela i izgradnja Crne Gore kao svjetovne i nasljedne knjaževine 1852. godine; što je i tema naše IZLOŽBE- 170. GODINA obnove KNJAŽEVINE CRNE GORE koja će ovih dana biti postavljena u Crnogorskom domu u Zagrebu.

O dalekosežnosti njegovih državnih dometa govori i značajan događaj iz 1858. godine, uz pitanje kakve bi bile odluke Berlinskog kongresa 1878. godine, da knjaz Danilo nije te godine napravio razgraničenje s Turskom i time konačno definirao teritoriju države Crne Gore.

Takvi državnički napori, po pravilu, rađaju unutrašnje proturječnosti i konflikte, nerijetko i sukobe, koji ponekad sobom nose previsoku cijenu.

Nju je knjaz Danilo platio glavom.

Podsjeća li nas ovo dijelom na današnju crnogorsku zbilju, na novu realnost, ne onu nakon 30. avgusta 2020., već ovu bližu od ponedjeljnika. Jesmo li zabrinuti za Crnu Goru? I dalje imamo povjerenje u razboritost građana Crne Gore, u njihov borbeni demokratski potencijal da se uspješno suprotstave opakim tendencijama, da se u ime demokracije razmašu retrogradne snage i regresivni asimilatorski, hegemonistički i kleronacionalistički procesi. Neki od događaja, kao onaj vezan uz pokušaj skidanja spomen ploče u logoru Morinj i „upornost inspektora“ i nekih „vršilaca dužnosti“ da to provedu, izazivaju određenu zebnju. Ta ploča kao i ona na Visu u spomen admiralu Barovići je pokazatelj odnosa dvije države. Ploča u Morinju je i civilizacijski čin sučeljavanja sa svojom prošlošću, što neki pojedinci i grupe u Crnoj Gori ne žele. Pa se ponovo pitamo: Vraćamo li se mi to u nekakvu prošlost,

prolazimo li mi to opet nešto što je bilo, naučismo li nešto iz naše prebogate povijesti?

Nova zbilja i u Republici Hrvatskoj, nakon objave rezultata popisa stanovništva iz 2021. godine, koji pokazuje da je došlo do načajnog smanjivanja broja pripadnika crnogorskog korpusa u zadnjih deset godina. Ukupan broj Crnogorki i Crnogoraca u RH po ovom popisu je 3127. Na razini RH je to pad oko 30%, u pojedinim gradovima i županijama i preko 40%. Ovi rezultati su odrednica aktivnosti u narednom periodu, u programskom smislu, NZCH i njenih članica. Nakon temeljite analize provedene u svojim sredinama.

Ove godine na Lučindanskim susretima nemamo GRADA GOSTA, koji su u proteklih trinaest godina obogaćivali Lučindan Ljepotom crnogorskih gradova i donosili dio njihovog duha u Zagreb. Razlog su lokalni izbori održani u prošlu neđelju.

Ali nijesmo odustali od GOSTA LUČINDANA, sa nama je KIC POP HOR iz PODGORICE, jedinstven po mnogo čemu u što će te se ubrzo uvjeriti.

Na kraju podsjećam da sve što čini NZCH ne bi bilo moguće bez nosioca programskih aktivnosti Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Montenegro“ Zagreb, Nacionalne zajednice Crnogoraca Rijeka, Zajednice Crnogoraca Split, Zajednice Crnogoraca Pula, Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore „Bujština“ Umag, Zajednice Perojskih Crnogoraca „Peroj 1657“.

Njihovi predstavnici i članovi su danas ovđe sa nama.

Nadam se da ćemo se i dalje sretati na različitim kulturnim događanjima koji svojim bitnim karakteristikama obogaćuju ukupnost življenja kako Grada Zagreba tako i Republike Hrvatske.

Velika zahvala i svim institucijama u RH, posebno Savjetu za nacionalne manjine RH, koje naše programe prepoznaje kao vrijedne i dostojne financiranja.

I na kraju - 13. 10. 2022. u Podgorici je preminuo naš veliki prijatelj. Čovjek koji je izuzetno cijenio rad i ljude u NZCH, crnogorski književnik, književni kritičar, esejista, antologičar i urednik, dugogodišnji predsjednik Matice crnogorske, a prije svega veliki čovjek BRANKO BANJEVIĆ, koji je iznad svega volio Crnu Goru.

Oprostimo se u Zagrebu od njega, neuobičajeno, ali mislim da bi on to volio, jednim velikim pljeskom.

Hvala vam i vidimo se na 24. LUČINDANU 2023. godine.

Živjeli!